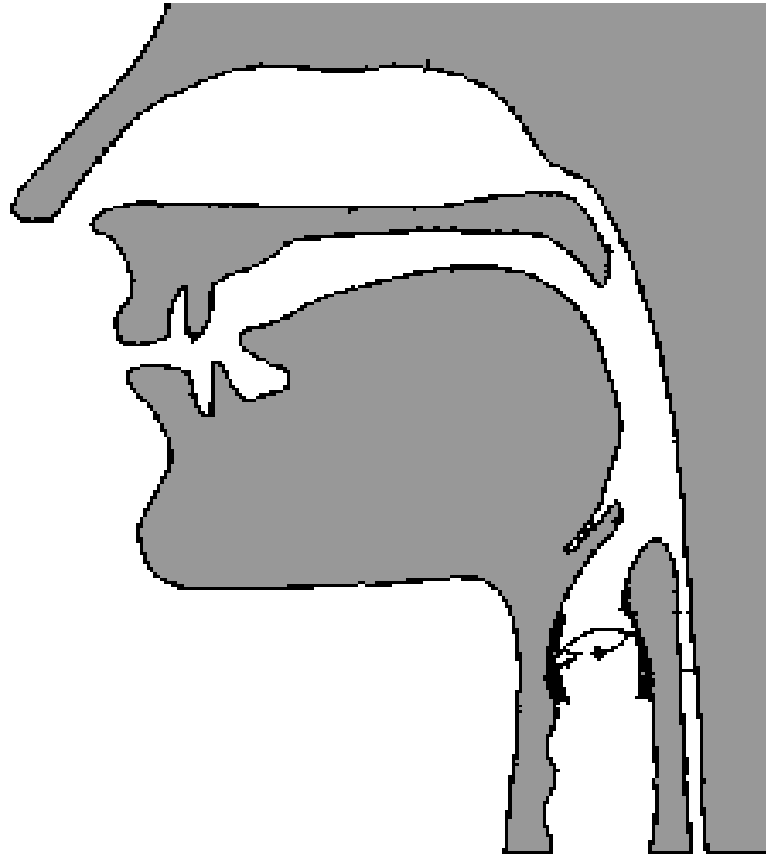
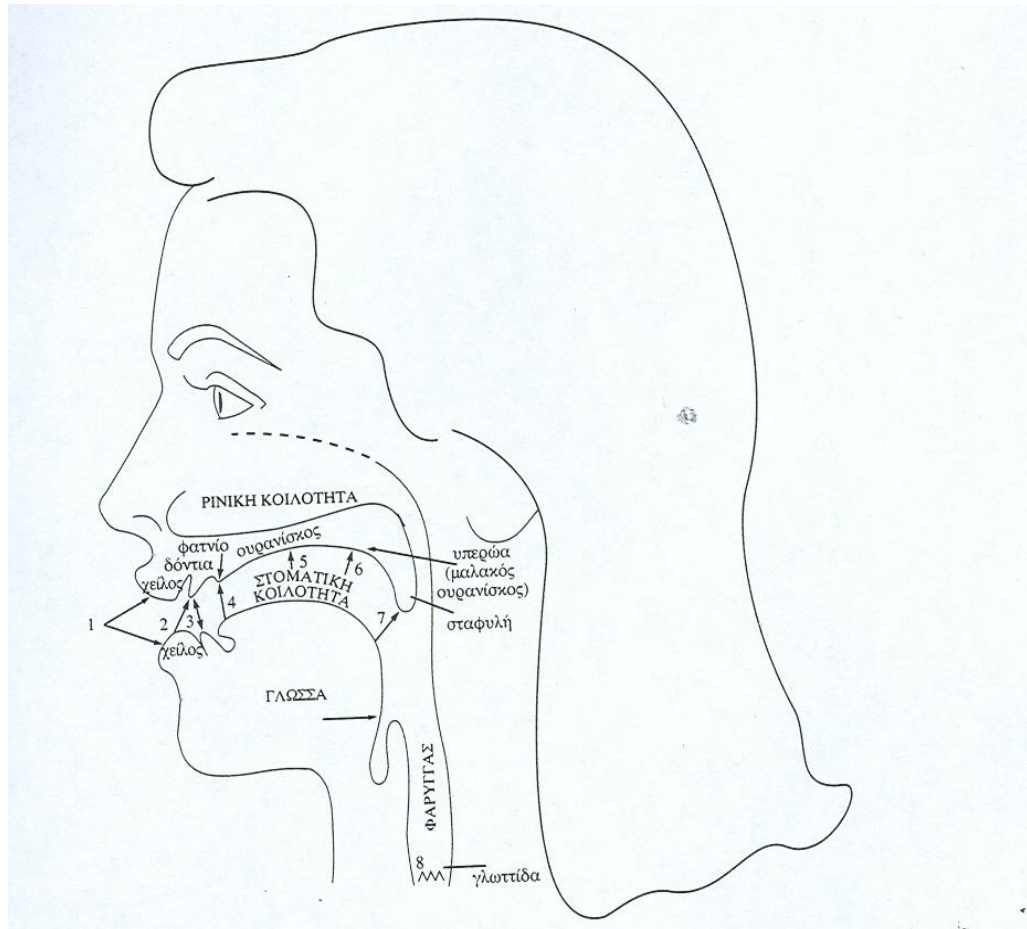

Αρθρωτές

Φωνητικές χορδές

Πώς παράγονται οι φθόγγοι;

- Γλωττίδα: άνοιγμα ανάμεσα στις φωνητικές πτυχές
- Λάρυγγας («φωνητικό κουτί»)
- Φάρυγγας
- Στοματική κοιλότητα
- Ρινική κοιλότητα

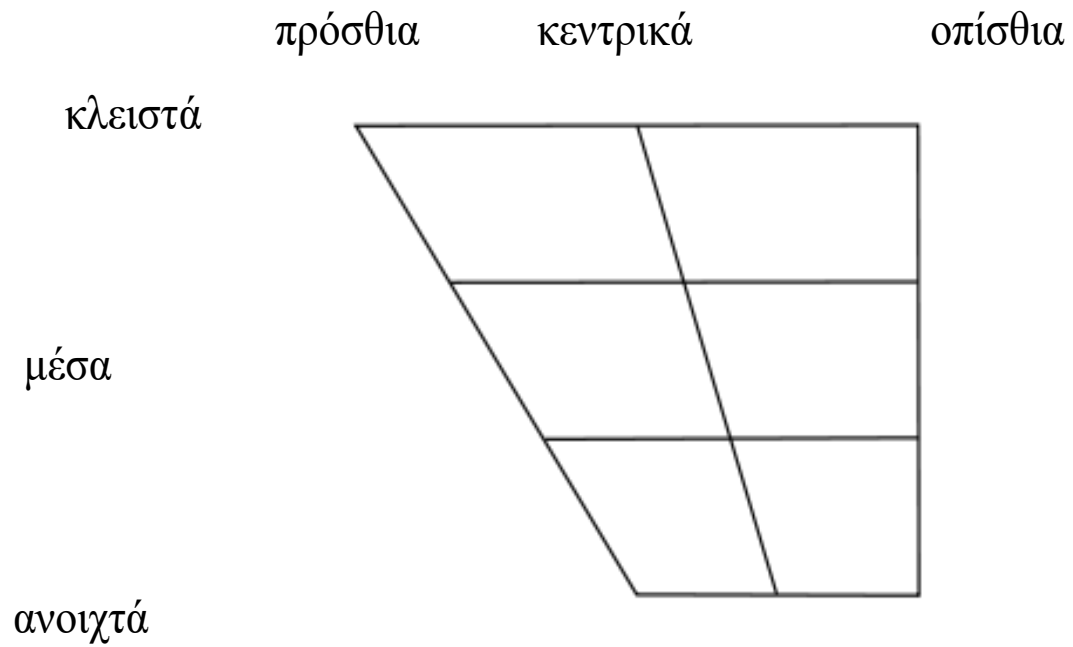
> Φωνητική οδός

Σύμφωνα

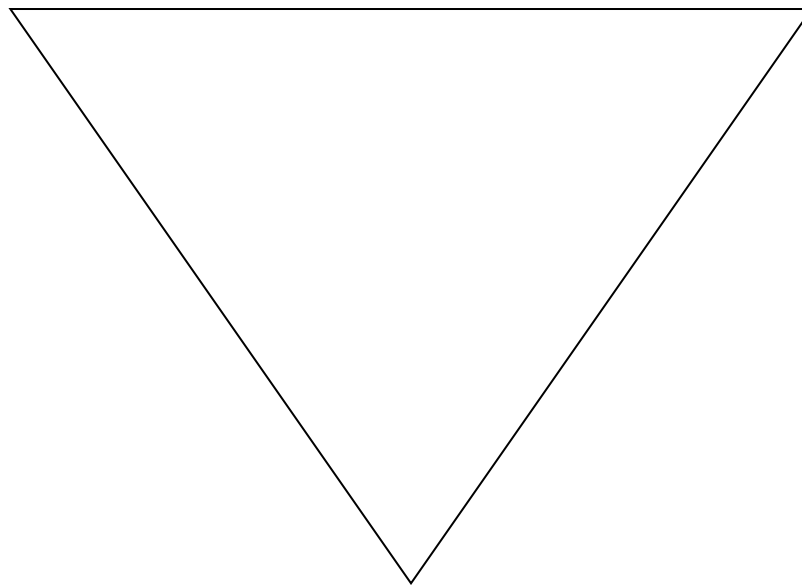
- Τρόποι ταξινόμησης
  - **τόπος άρθρωσης**
  - **τρόπος άρθρωσης**
  - **ηχηρότητα**
  - **στοματικοί - ρινικοί φθόγγοι**

	Διχειλικά	Χειλοδοντικά	Μεσοδοντικά	Φατνιακά	Ουρανικά	Υπερωϊκά
Στιγμαίοι ή κλειστοί	p [pira] b [bira]			t [tino] d [dino]	c [cilo] ɸ [ɸemi]	k [kalo] g [garizo]
Τριβόμενοι ή εξακολουθητικοί		f [faros] v [varos]	θ [θolos] ð [ðolos]	s [sali] z [zali]	ç [çeri] j [jileko]	x [xari] γ [ɣala]
Προστριβόμενοι				ts [tsiros] dz [dzami]		
Έρρινοι ή ρινικοί	m [mera]			n [nici]	ɲ [ɲa]	ŋ [aŋxos]
Πλευρικοί				l [lipi]	ʎ [eʎa]	
Παλλόμενοι				r [rema]		
Ημίφωνα					j [cenurjos]	

Φωνήεντα

Φωνήεντα της Ελληνικής

Γράψτε το φωνητικό σύμβολο για τον πρώτο φθόγγο καθεμίας από τις παρακάτω λέξεις σύμφωνα με τον τρόπο που τις προφέρετε:

• ούζο	[ ]	είδα	[ ]
• ψυχή	[ ]	γάμος	[ ]
• δέντρο	[ ]	γενέθλια	[ ]
• νταλικά	[ ]	καλός	[ ]
• νησί	[ ]	καιρός	[ ]
• αίτηση	[ ]		
• ξύλο	[ ]		

Γράψτε το φωνητικό σύμβολο για τον τελευταίο φθόγγο καθεμίας από τις παρακάτω λέξεις σύμφωνα με τον τρόπο που τις προφέρετε:

• είναι	[ ]	δίνη	[ ]
• αφού	[ ]	δίνει	[ ]
• πολύ	[ ]	καλό	[ ]
• καλεί	[ ]	καλώ	[ ]
• καλή	[ ]	κάθεται	[ ]
• καλοί	[ ]		
• παππούς	[ ]		

- [iðes]
- [ili]
- [ios]
- [ina]
- [itan]
- [ikonomia]

- eklisia
- tiçi
- lipi
- xori
- mici
- perno
- kseņasça
- aŋgonas

- lipiθices
- ayonas
- zyromala
- çeri
- etisis
- xarumenos
- ađji
- fotça

Γράψτε τις παρακάτω λέξεις σε φωνητική μεταγραφή, σύμφωνα με τον τρόπο που τις προφέρετε:

• σμήνος	[ ]	σπόρια	[ ]
• αμπέλι	[ ]	ντύθηκα	[ ]
• Ούγγρος	[ ]	έντιμος	[ ]
• μπαμπάς	[ ]	πρόσληψη	[ ]
• συγγνώμη	[ ]	πυροσβεστική	[ ]
• έγκριση	[ ]		
• κύριοι	[ ]		

Πόσα φωνήματα μπορείτε να διακρίνετε στα παρακάτω ελάχιστα ζεύγη λέξεων της Ελληνικής;

- [pira]/ [bira]
- [tino]/ [dino]
- [poros]/ [foros]
- [patos]/ [paθos]
- [faros]/ [varos]
- [laθi]/ [laði]
- [paxos]/ [paços]
- [θima]/ [sima]
- [nima]/[vima]
- [pira]/ [pera]
- [pera]/ [pura]
- [anusios]/[anosios]
- [parusia]/ [parisia]
- [laci]/[luci]
- [lici]/[laci]
- [liko]/[lako]

- βλάκας-βλάκες
- φεύγω-φεύγεις
- παντρεύομαι-παντρεύτηκα
- σμήνος-στόλος
- ματιά-ποδιά
- ανησυχώ-ανησυχείς
- ντύνω-έντομο
- χάλι-χάλια
- αργός-αργή

Αλλόφωνο ενός φωνήματος: δύο ή περισσότεροι
φθόγγοι οι οποίοι φωνητικά είναι πολύ όμοιοι και
βρίσκονται σε σχέση συμπληρωματικής
κατανομής

- [misos]/ [nisos]
- [pano]/ [nomos]
- [anxos]/[pangos]
- *[anxos]/ *[pangos]
- *[pano]/ *[nomos]

- Φωνήματα

/p/

/t/

/k/

/f/

/θ/

/x/

Αλλόφωνα

[p]

[t]

[k]

[c]

[f]

[θ]

[x]

[ç]

- Περιβάλλον

παντού

παντού

-a,o,u

-i,e

παντού

παντού

-a,o,u

-i,e

- Δύο φθόγγοι μιας γλώσσας μπορεί να αποτελούν:

> **φωνήματα**: στο ίδιο περιβάλλον μπορούν να αντικαταστήσουν ο ένας τον άλλον και προκύπτουν λέξεις με διαφορετική σημασία

- ελάχιστες μονάδες άρθρωσης της γλώσσας χωρίς σημασία αλλά με διαφοροποιητική αξία

> **αλλόφωνα**: στο ίδιο περιβάλλον δεν μπορούν να αντικαταστήσουν ο ένας τον άλλον-προκύπτει η ίδια σημασία με λανθασμένη προφορά

> **ελεύθερα εναλλασσόμενοι τύποι**: στο ίδιο περιβάλλον εναλλάσσονται ελεύθερα σύμφωνα με τη γλωσσική ποικιλία του ομιλητή-προκύπτει η ίδια σημασία με διαφορετική προφορά

Πώς βρίσκουμε τα φωνήματα μιας γλώσσας;
Παράδειγμα από τη Φινλανδική: τα ηχηρά/άηχα φατνιακά κλειστά
[d]/[t] είναι διαφορετικά φωνήματα ή αλλόφωνα του αυτού
φωνήματος;

- [kudot] (=αποτυχίες)
- [madon] (=ενός σκουληκιού)
- [kate] (=καλύπτω)
- [kutot] (=στέγες)
- [kade] (=φθονερός)
- [maton] (=ενός χαλιού)
- [radon] (=από ένα φορτηγό)
- [ratas] (=τροχός)

Πώς βρίσκουμε τα φωνήματα μιας γλώσσας;
Παράδειγμα από μια Αφρικανική γλώσσα: οι φθόγγοι [t] και [ts] είναι
φωνήματα ή αλλόφωνα του αυτού φωνήματος;

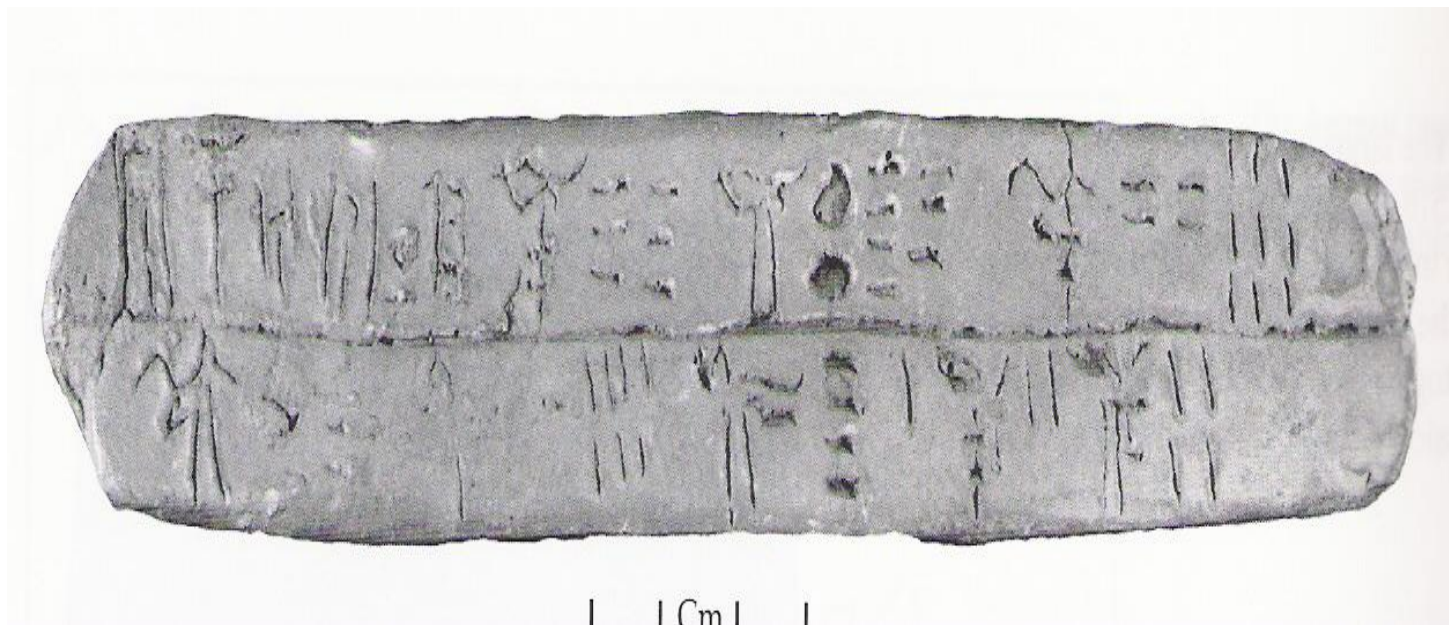
- [tobola]= ανοίγω μια τρύπα
- [tanu]= πέντε
- [nzwetu]=δικό μας
- [tsina]= κόβω
- [tsiba]= μπανάνα

Φωνολογική γνώση της Ελληνικής: Ποιες από τις παρακάτω λέξεις υπάρχουν, είναι πιθανόν να υπάρχουν ή είναι αδύνατον να υπάρξουν στο φωνολογικό σύστημα της Ελληνικής;

Φωνητική μεταγραφή	Υπαρκτή λέξη	Πιθανή λέξη	Αδύνατη λέξη
laringas			
coli			
plomos			
lkamos			
hanos			
sklomos			
murts			
sdiro			
mporo			

- πόδι
- φόβος
- γενική
- μπάνιο
- ελέγχουν
- τσολιάς
- τζαμί
- μπογιά
- γλυκό
- κλουβί
- συγκίνηση

εκπυρσοκρότηση
επάγγελμα
άκαιρος
κάτοικοι
ουσιαστικά
παγκάκι
σπίτια
βράχοι
διαμέρισμα
βιβλιαράκι
σύγχυση

(1) Τ κμν τ μπρ ν δβστ κ χρς φνντ.

(2) Νχτσ χρς φγγρτ σκτδ ν βθκ μς ν πλκρδν μπρ ν
κμθ

(3) πρσ μν στ δμβργ μζ μ τν ντν κ, πρτ χ δπλμ
δγσς, φβμν ν δγσ. Χ τρμκρτθ!

